

AZ EGYNYELVŰSÉG BIZTOSÍTÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI AZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI SZLOVÁK NYELVI ÓRÁKON

Írta: DRAHOS ÁGOSTON

A szlovák nyelv általános iskolai tanterve követelményként jelöli meg a tanulók olyan fokú kifejező készségének fejlesztését, amely lehetővé teszi gondolataiknak, érzéseiknek, élményeiknek szlovák nyelven (szóban és írásban) való kifejezését. E követelmény támasztása jogos és indokolt annál is inkább, mivel a szlovák nyelv esetében nem idegen nyelvről, hanem lényegében a tanulók anyanyelvéről van szó (még akkor is, ha a nyelvet csak tantárgyként oktatják).

A szlovák nyelvtanárnak a nyelvoktatás során tehát négy alapkészséget kell kialakítania: *a)* a szlovák nyelvű beszéd megértését, *b)* a szlovák nyelven való szóbeli kifejező készséget, *c)* az írott szövegnek olvasás útján való megértését és végül *d)* a szlovák nyelvű írásbeli kifejező készséget. E négy készség együttes elsajátítása útján valósul meg a nyelvoktatás komplex célja, feladata.

Az említett tantervi követelmény elérése érdekében a nyelvtanárnak mindent el kell követnie, hogy óráján a tanulók minél több szlovák szót, kifejezést halljanak, és maguk is minél többet beszéljenek szlovákul. A modern nyelvoktatás egyik legfontosabb követelményként említi az idegennyelvi óra egynyelvűségének biztosítását. Az orosz, a francia, az angol stb. nyelv tanárai igyekeznek ezt az elvet minél következetesebben megvalósítani. Óráikon a tanulók anyanyelvét a minimális mértékre csökkentik vagy teljesen kiiktatják. [1]

Az egynyelvűség megvalósítására a szlovák nyelvi órákon még több lehetősége nyílik a nyelvtanárnak, mint egyéb idegennyelvi órákon. A szlovák nyelvet tanuló gyermekek zöme ugyanis szlovák nyelvű családi környezetben él, és az iskolába nem ritkán elég jelentős szókinccsel jön. Pedagógiaileg és metódikailag lenne helytelen, ha ezt a helyzetet a nyelv eredményesebb tanítása érdekében nem használná ki.

A szlovák nyelvoktató iskolákban végzett látogatásaim során és az iskolákkal meglévő kapcsolataim alapján módomban állt részletesebben megvizsgálni az egynyelvűség kérdését. [2] Az eredményekről a következőkben számolok be.

1. Az óra szlovák nyelven való vezetése.

A következetes szlovák nyelvű óravezetés lehetővé teszi a tanár részéről elhangzó közlések felfogását, megértését, egyúttal arra indítja a tanulókat, hogy — megfelelő szókinccs birtokában — ők is szlovák nyelven nyilatkozzanak meg. Ezáltal sikerül már az óra elején szlovák nyelvi atmoszférát biztosítani s az óra eredményességét kedvezően befolyásolni. A tanítási óra minden mozzanatával kapcsolatban adhatunk a tanulóknak szlovák nyelvű utasításokat, felhívásokat stb. Mivel a tanár és a tanulók közötti dialógusnak a nyelvoktatásban komoly beszéd-készség-fejlesztő szerepe van, szükséges, hogy a fontosabb szlováknyelvű szervezési és óravezetési kifejezésekkel közelebbről is megismerkedjünk. Az alább következő

kifejezés-gyűjteményt a meglátogatott szlovák nyelvi órákon szerzett tapasztalataim alapján állítottam össze. [3]

a) Az óra kezdetével kapcsolatos kifejezéseink:

— Vstaň! Vstaňte! Sadni si! Sadnite si!

A hetes tanuló minden szlovák óra elején jelenti:

— Pán učiteľ' (pani učiteľ'ka), úctive hlásim, že počet žiakov je dvadsať. Neprítomní sú dvaja (prítomní sú všetci)...

A tanár és az osztály között a következő beszélgetés folyhat:

- Kto nebol prítomný na minulej hodine?
- Prečo si nebol prítomný na minulej hodine slovenčiny?
- Bol (bola) som chorý (chorá).
- Čo t'a bolelo? Čo ti bolo?
- Bol (bola) som prechladnutý (prechladnutá). Ležal (ležala) som v posteli.
- Teraž už sa cítiš dobre?
- Dakujem, už je mi celkom dobre. Už sová) mždravý (zdravá).

A hiányzásról folytatott párbeszéd után a házi feladat elkészítéséről, kidolgozásáról beszélgetnek:

- Prosím, hláste tých, ktorí nevypracovali úlohu! Prečo si nenapísal domácu úlohu?
- Zabudol som na domácu úlohu. — Úlohu som napísal, ale som zošit zabudol doma. — Mamička bola chorá a musela som jej pomáhať. — Zub ma bolel a išiel som k znbnému lekárovi.

b) A házi feladat ellenőrzésével kapcsolatos kifejezéseink:

A tanár felhívja a tanulókat:

- Položte zošity na kraj lavice! Chcem sa pozriet' do vašich zošitov. Chcem sa dozvedieť, ako ste pracovali. — Máš v úlohe veľa chýb! Nepracoval so dost' starostlivo! Dbaj tiež na čístoťu a zovňajšok! — Chod' k tabuli! Piš na tabuľu!
- Čítaj prvú otázku zo svojho zošitu! Prečítaj, čo si napísal na tabuľu! Hľadajte chyby vo vete! Opravte chyby! Prečo sa píše v slove „bývat“ tvrdé „ý“?
- Zotri tabuľu! Piš správne! Čakám od teba lepšiu prácu. Chod' na miesto!
- Otvorte knihy! Ktorý článok sme čítali na minulej hodine? Čítajte článok po vetách! Čítajte správne a výrazne! Rozprávajte obsah článku! Ktoré osoby sa vám páčili?
- Ktoré nové slová sme sa učili na minulej hodine? Zostavte vety, v ktorých sa tieto slová vyskytujú!
- Skloňujte podstatné meno rodu mužského životné! Skloňujte prídavné meno (zámeno, číslovku)! Časujte sloveso vo vetách!
- Povedzte, ktoré sú v týchto slovách predpony a prípony! Ktorá je pádová (osobná) koncovka v slove? Aký bude genitív (datív, akuzatív, lokál a inštrumentál) týchto slov?
- Zarecitujte báseň! Kto napísal túto báseň? Hovorte prvý a druhý verš básne! Čo je na konci veršov? To je kol'koslabičný verš? Aký je to rým?
- Trieda bola dnes dobre pripravená. Som s vami spokojný! — Trieda dnes nebola dostatočne pripravená. Nie som s vami spokojný! Naučte sa lepšie gramatické a pravopisné pravidlá!
- Hovorte častejšie po slovensky!

c) Az új anyag feldolgozásával kapcsolatos kifejezéseink:

- Skončili sme učivo z minulej hodiny. Dnes začíname nové učivo. Prečítame l'udovú rozprávku O troch grošoch. Dávajte pozor!
- Zatvorte všetko a počúvajte pozorne! Budem vám rozprávať po slovensky. Sledujte každé slovo, lebo v rozprávke budú aj neznáme slová!
- Porozumeli ste, čo som vám rozprával? Neznáme slová si zapíšte do slovníčka! Povedzte, čo znamenajú tieto slová: groš pláca, nič nevyhútaš atd'!. Vysvetlite ich význam! Povedzte slová s podobným významom!

- Otvorte knihu na pätnástej strane! Prečítam vám nový článok (ľudovú rozprávku, povest' povieдку, úryvok z románu).
- Čítajte text vy! Rozdeľte si úlohy medzi sebou! Starý otec bude Ondrej, stará mat' bude Zuzka.
- Zahrali ste rozprávku. Dbajte na správnu výslovnosť! Hovorte tak, ako hovorí Slovák! Počúvajte často texty z magnetofónového pásu!

d) A házi feladatok kijelölésével kapcsolatos kifejezéseink:

- Teraz vám uložím domácu úlohu. Naučte sa nové slová podľ'a vášho slovníčka! Napíšte krátku slohovú úlohu! — Naučte sa prvé dve slohy básne!
- Aj doma pracujte svedomite a starostlivo! Úlohu napíšte pekne! Porozprávajte doma, o čom ste sa v škole učili! Hovorte s rodičmi aj po slovensky!
- Skončili sme hodinu slovenčiny. Zaspievajte si ľudové piesne Tancuj, tancuj, vykrúčaj... a Prší, prší, len sa leje!
- Vstaňte! Chod'te von! Do videnia!

Az óravezetéssel kapcsolatos kifejezések közül csupán a legfontosabbakat ismertettem. A felsoroltakon kívül számos más, az óra különböző mozzanataira vonatkozó, a tanulók munkájával, magatartásával, fegyelmével kapcsolatos iskolai kifejezésünk van. Fokozatos bevezetésüket a szükségyszerűség, a gyakorlat szempontja határozza meg. Helyes, ha már az alsó tagozat osztályaiban minél több szervezési kifejezést megtanítunk, hogy következetesen fel is használhassuk őket. Megfelelő számú iskolai kifejezés elsajátítása már ezen a fokon is csaknem teljesen szlovák nyelvűvé teheti az órát.

Szervezési és óravezetési kifejezéseink között sok olyan is van, amely nem teljesen idegen a tanuló számára. Otthon a családi környezetben hallott már hasonló kifejezéseket, bár legtöbbször csak nyelvjárási alakjukban. Most a nyelvtanárnak arra kell ügyelnie, hogy a kifejezés köznyelvi alakját tanítsa meg, ill. gyakoroltassa be. Így pl. a tanulók otthon a *Vstaň! Vstaňte!* kifejezéseket így hallották *Staň! Staň'e!*, a *Sadni si! Sadnite si!* felszólításokat pedig így: *Saňňi si! Saňňit'e si!*

A szervezési és óravezetési kifejezésekkel a tanulók az 1—2. osztályban a beszélgetési órákon ismerkednek meg, természetesen csak hallás útján, a kifejezések írásbeli rögzítésére csak a 3. osztálytól kerül sor. Az írási gyakorlatok során a már tanult felhívásokat, utasításokat a tanulók munkafüzetükbe írják. Ezáltal a kifejezések készséggé válását a vizuális kép is segíti. Az alsóbb osztályokban elsajátított kifejezéseket a felső tagozat osztályaiban is állandóan gyakorolni kell, majd újabakkal bővíteni. Az állandó ismételt gyakorlás lehetővé teszi, hogy a tanulók nemcsak magát az eredeti szerkezetet értik meg, hanem annak módosított formáit is. Pl. az *Otvorte (zatvorte) dvere!* kifejezés alapján megértik és végrehajtják az *Otvorte (zatvorte) okná!* felhívást. A tanulók receptív készsége ily módon annyira fejlődik, hogy a tanár minden fontos közlését megértik és végrehajtják. Még a házi feladat megjelölése is szlovák nyelven történhet. Pl. *Prečítali sme rozprávku O troch grošoch.* *Vašou úlohou bude: napísať krátke slohové cvičenie, v ktorom opíšete, aký múdry bol chudobný človek. Rozprávku prečítajte aj doma nahlas!*

2. Beszédhelyzetek, szituációs gyakorlatok.

A szorosan vett szervezési és óravezetési kifejezéseken kívül az óra folyamán még egyéb alkalmak is adódnak szlovák nyelvű beszélgetésre. Az idegennyelv-oktatás szakirodalma ezzel a kérdéssel is bőven foglalkozik. Egyes szakírók ezt az idegen nyelven folyó társalgást „szabad-beszélgetésnek” vagy „kötetlen beszélgetésnek” nevezik, s különösen az óra kezdő fázisaiban tulajdonítanak neki nagy jelentőséget. „Az idegen nyelvi óra legelső perceiben fel kell számolnunk minden

olyan tényezőt, ami bénítólag, fékezőleg hat a tanulókra, és minden eszközzel arra kell törekednünk, hogy kialakítsuk az óra hangulatát, megteremtsük az idegen nyelvi atmoszférát.” [4] Az óra eleji néhány mondatos társalgásnak komoly szerepe van a másik nyelvre történő „áthangolás lélektani és nyelvi problémáinak” megoldásában is. Segít a megszólalástól való gyakori félelemérzés és gátlások leküzdésében, a nyelv eltérő jellegzetes artikulációs bázisának átállításában.

Az ilyen természetes beszédhelyzetek alkalmával a tanulókat meglepetésként érik a kérdések, amelyekre a válaszokat nyelvi ismereteik alapján alkotóan kell megszerkeszteniök. Eközben átérzik a nyelvtanulás hasznát, és élvezik munkájuk sikerét, ami további részvétellel ösztönzi őket. A szituációkhoz kapcsolódó beszélgetések, dialógusok kézzelfoghatóvá teszik a tanulók számára a másik nyelv ismeretének egyéni és társadalmi jelentőségét. [5]

A szlovák nyelvi órákon a különböző beszédhelyzetekhez kapcsolódó ún. szituációs beszédgyakorlatoknak igen gazdag változatait tapasztaltam. Már az óra legelején a jelentésekkel kapcsolatban is folytathatunk 1—2 perces beszélgetést, így pl. megkérdezzük az osztálytól, miért hiányzik valamelyik társuk, ki látogatta már meg stb.:

— Prečo chybuje Peter? — Kto vie o ňom vol'ačo? — Ktorí ste ho navštívili? — Čo mu povedal lekár? — Aký liek mu predpísal? — Čo mu dávajú jest'? — Kedy môže vstať z postele? — Kedy pride do školy? — Kto mu bude pomáhať v učení? Stb.

Ha a tanuló vasárnap a városban lakó ismerőseit, rokonait látogatta meg, ilyen kérdések alkothatják a beszélgetés vázát:

Kde si bol v nedel'u? — Kde bývajú tvoji príbuzní? — Ako si cestoval do mesta? — Aké dopravné prostriedky si použil pri cestovaní? — Aké mesto je Szarvas (Békéscsaba)? — Čo si videl v meste? — Stb.

Igen érdekesek azok a beszédhelyzetek, amelyekben szlovákiai rokonaikról, a tőlük kapott levélről, vagy személyes látogatásukról számolnak be. Az is lehetséges, hogy a tanulók közül valaki a téli vagy a nyári szünetben Szlovákiában járt. Élményei még frissek, érdekesek. Az ilyen beszámolókat és a tanárnak ezzel kapcsolatos kérdéseit feszült figyelem kíséri. Egyes ünnepek, szünetek után is sok lehetőség nyílik az új élmények, a látott, az átélt szokások, rendezvények megbeszélésére. Az élet számtalan, megbeszélésre érdemes eseményt produkál.

Az óra folyamán adódnak olyan szituációk is, amikor a beszélgetés szorosan az új anyaghoz kapcsolódik. [6] A tanmenet, ill. a tankönyv szerint pl. a lakásról, a lakás berendezéséről, a kertről, a kert megműveléséről, a gyümölcsöskertről stb. tanulnak. E beszédhelyzeteknél a tanár úgy irányítja a beszélgetést, hogy a tanulók ne csak általában a lakásról, a kertről vagy a gyümölcsösőről beszéljenek, hanem saját, szépen vagy még hiányosan berendezett lakásukról, saját gyümölcsfáikról stb. Mondják el, miért szeretik otthonukat, miért érzik jól magukat saját kertjükben stb. A szlovák nyelvi órán ez így valósul meg:

— Aký dom máte? — Máme trojizbový dom. — Bývame spolu so starými rodičmi. — Ako je zariadený váš byt? — Kúpili sme nový nábytok do spálne a do obývacej izby. — Máme v byte televízor a rádio. — V zime náš byt vykuruje me železnými kachľami (hlinenými kachľami). — Kúrimo drevom, uhlím, plynom, olejom. Stb.

— Akú záhradu máte pri dome? — My máme veľký ovocný sad. — Aké stromy sa nájdú vo vašom sade? — V našom ovocnom sade máme jablone, čerešne, višne, marhule a broskyne. Máme aj ríbezle a chutné jahody. — Aby stromy dobre rodili, treba ich včas postríekať. —

Az egy nyelvűség elvének a szlovák nyelvtanár akkor tesz eleget, ha a kínálgzó beszédshuauációkat következetesen kihasználja, felszámolja a tanulók beszédfelel-mét és gátlásait, megkedvelteti a szlovák társalgást, s rászoktatja tanulóit, hogy az óra minden mozzanatában igyekezzenek szlovákul megszólalni.

3. Az egy nyelvű szemantizáció.

Hospitálásaink során régebben csaknem kizárólag a hagyományos szemantizáció-val (jelentés-feltárással) találkoztunk: a nyelvtanár következetesen lefordította az olvasott szöveget, és az ismeretlen szavak magyar jelentését felírta a táblára. Szlovák nyelvi óráink egy nyelvűségének biztosítása érdekében sokkal helyesebb, ha az új szavak jelentésfeltáráskor is a tanult nyelv szókincsét használjuk fel maximális mértékben, egyúttal minimálisra csökkentjük vagy teljesen kiküszöböljük a zavaró kétnyelvűséget. Az idegennyelv-oktatás korszerű szakirodalma az idegen nyelven történő szemantizálás előnyeit a következőkben foglalja össze: [7]

a) segíti az idegen nyelven való gondolkodás kialakulását,

b) növeli a tanulók, de a tanárok aktivitását is; az új szó jelentésének a meg-fejtése a tanulók számára érdekesebbé teszi az órát, a tanárnak pedig alaposabban fel kell készülnie a szemantizáció módjára, ezáltal saját kifejező készsége is fejlődik,

c) megfelel a természetes szituációnak: beszélgetés közben az idegen csak idegen nyelvű magyarázattal szolgálhat.

A szlovák nyelvű szemantizációnak csak néhány jól felhasználható példáját említem meg:

a) Körülírással, definícióval való szóértelmezés.

A szóismertetés e módja csak akkor lehet eredményes, ha a definíció nem tartal-maz ismeretlen szavakat, vagyis a tanulók által ismert „mikroszókincssel” ismer-tetjük az új kifejezést. Ha pl. ismeretlennek tételezzük fel a *strážnik*, *zámočník*, *krajčír*, *lekár* szavakat, jelentésüket a következő körülírással, meghatározással tárhatjuk fel:

Strážnik je človek, ktorý dozerá na poriadok.

Zámočník robí kl'úče a zámky na dvere.

Krajčír šije šaty (nyelvjárásban: hábi).

Lekár je človek, ktorý lieči chorých.

A körülírásra alkalmas szókincset a tanár már előkészületének megírásakor felelenti. Ügyelni kell arra, hogy a körülírásban használt kifejezések mind ismertek legyenek.

b) Szinonimával, antonimával való értelmezés.

A rokon, ill. ellentétes értelmű szavakat is jól felhasználhatjuk a szó jelentésé-nek feltárása közben, s ezzel is csökkenthetjük a fordítást, a kétnyelvűséget. Pl.

priateľ—*kamarát*, *autor*—*spisovateľ*—*básnik*, *krásny*—*pekný*, *želat*—*žičit*—*priat'*, *slušný*—*poriadny*, *núdz*—*bieda*, *zápach*—*smrad*...

Néhány példa az antonimákra:

starý—*nový*, *mladý*—*starý*, *tenký*—*hrubý*, *úzky*—*široký*, *ľahký*—*t'azký*, *skončit*—*začat'*, *deň*—*noc*, *radost*—*smútok*, *láska*—*nenávisť*...

Sajátos körülményeink folytán igen eredményesen tudjuk felhasználni a hazai szlovák nyelvjárás szavait, [8] pl. *silný*—*mocný*, *zlý*—*planý*, *obchod*—*bód*, *komín*—

koch, mlátit'—tlačit', vreckovka—ručničok, kladivo—mlačok, zemiaky—krumple stb. Ezekkel a hazai nyelvterületeken használatos ún. expresszív szinonimákkal [9] röviden, hatékonyan és megbízhatóan tudjuk értelmezni az ismeretlen irodalmi kifejezéseket.

c) *Szövegösszefüggés (kontextus) alapján való értelmezés.*

Ez az egynyelvű szóismertetési eljárás akkor használható eredményesen, ha az ismeretlen szó olyan ismert kifejezések környezetében fordul elő, amelyek alapján jelentése kihámozható, megfejthető. A szlovák nyelvoktatásban nem ritkaság az olyan eset, amikor a tanulók nem túl nehéz szöveget első hallásra megértének, ezért a kontextus alapján történő szemantizációnak a jövőben nagyobb figyelmet kell szentelnünk. Az alábbi rövid elbeszélésben a kiemelt szavakat, kifejezéseket ismeretleneknek tételezzük fel:

Dvaja priatelia išli raz lesom. Jeden z nich mal pušku, druhý bol bez pušky. Naraz uvideli medved'. Priatel' s puškou vyliezol na strom. Druhý ostal na ceste. Raz počul, že medved' sa nedotkne mŕtveho. Preto si hned' l'ahol a robil sa mŕtvym. Medved' ho len oduchal a odišiel...

A *vyliezol, nedotkne sa mŕtveho, robil sa mŕtvym* kifejezéseket a tanulók minden nehézség nélkül megértik a közvetlen környezetükben levő ismert szavak, valamint a mondatok tartalmi összefüggése alapján. Elősegíti a megértést a nyelvtani szerkezetek ismerete is, így pl. a *vyliezt' na strom* (felmászni a fára), *nedotknút' sa mŕtveho* (nem nyúlni a halotthoz), *robit' sa mŕtvym* (halottnak tettetni magát).

Az ismertetett eljárásokat nemcsak elszigetelten, egymagukban, hanem egymást kiegészítve, kombinálva is felhasználhatjuk. Így pl. a *vyliezol* kifejezést expresszív szinonimájával is értelmezhetjük: *vyškriabal sa na strom*. Még eredményesebb az egynyelvű jelentés-feltárás, ha egyidejűleg szemléltetést is végzünk. Amikor csak lehetséges szlovák nyelvű definíciónkat, körülírásunkat mindenkor kísérjük rajzzal, képpel, mozdulattal stb. Ezek együttes alkalmazásával az ismeretlen kifejezések legnagyobb része jól és megbízhatóan értelmezhető. Fordításhoz csak olyan esetekben forduljunk, amikor a vázolt egynyelvű eljárásokkal nem érünk célt.

Összegezőképpen megállapíthatjuk, hogy a szlovák nyelvi órák egynyelvűségének biztosítására a nyelvtanárnak bőséges alkalma nyílik egyrészt az egynyelvű óravezetéssel, ill. a szlovák nyelvű beszédhelyzetek helyes kihasználása útján, másrészt az egynyelvű szóismertetési eljárások alkalmazásával. A szlovák nyelven történő szemantizációt nem kívánom abszolút érvénnyel alkalmazni, helyet kap a szóismertetésben a fordítás útján történő jelentés-feltárás is.

JEGYZETEK

- [1] POLONYNÉ DR. REMNICKY ERZSÉBET, Egynyelvűség a tagozatos oktatásban. INYT 1966/6. 161.
- [2] Látogatásaimat a békéscsabai III. sz. állami, a Békéscsaba—Nagyréty tanyai, a mezőmegyeri falusi iskolákban, valamint a budapesti szlovák tanítási nyelvű iskolában végeztem. Ugyaneközben az iskolákban hallgatóink — a gyakorlatok idején — tanítanak is.
- [3] Az idegennyelvi óra vezetésének egynyelvűségét hasonló, de sokkal teljesebb (orosz, angol, német nyelvű stb.) kifejezés-gyűjtemények igekeznek biztosítani. Ilyen pl. KASZAB ANDOR, Iskolai kifejezések gyűjteménye. Budapest, 1961.
- [4] KALOCSÁY TIBOR, Az óra eleji kötetlen beszélgetés. INYT 1965/4. 115.
- [5] SZABÓ ISTVÁN, Beszédszituáció és idegennyelv-tanítás. INYT 1965/5.
- [6] DR. BANÓ ISTVÁN, Szemantizáció és szituációs gyakorlatok. INYT 1966/2. 59.
- [7] KOSARAS ISTVÁN, Az idegen nyelvű szemantizációról. INYT 1965/3. 77.

- [8] DRAMOS ÁGOSTON, Az általános iskolai tanulók szlovák szókincse tekintettel a bilingvizmusra. Szegedi Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei. Szeged, 1965. 329—35.
- [9] JOZEF MISTRÍK, Praktická slovenská štylistika (Gyakorlati szlovák stílisztika). SPN Bratislava, 1961. 155.

ВОЗМОЖНОСТИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ВЕДЕНИЯ УРОКА НА СЛОВАЦКОМ ЯЗЫКЕ В ВОСЬМИЛЕТНЕЙ ШКОЛЕ

А. Драхош

Автор раскрывает, что к достижению цели обучения словацкому родному языку (выражение мыслей, чувств и переживаний на словацком языке) большое значение имеет последовательное требование ведения урока на одном языке. Сделать действительной возможность этого метода он видит и рассматривает в трёх аспектах:

- a)* Проведение урока на одном, словацком языке.
- b)* Разговорные, ситуационные упражнения.
- в)* Семантизация на словацком языке.

Вопрос ведения урока на одном языке автор — в рамках вышеупомянутых возможностей — рассматривает в соответствии с особенностями словацких диалектов Венгрии. Среди этих особенностей самая важная — с точки зрения ведения урока на одном языке — запас слов, принесённый учениками из семейной среды, который сделает возможным восприятие обращений на словацком языке, разговоры и семантизацию с помощью знакомого запаса слов.

MÖGLICHKEITEN DER SICHERUNG DER EINSPRACHIGKEIT IN DEN SLOWAKISCHEN SPRACHSTUNDEN DER GRUNDSCHULE

Von Á. Drahos

Verfasser führt aus, dass im Interesse der Verwirklichung der anspruchsvollen Zielsetzung des slowakischen Sprachunterrichtes in Ungarn (Ausdrücken der Gedanken, Gefühle, Erlebnisse in slowakischer Sprache) die möglichst konsequente Durchführung der Einsprachigkeit von erhöhter Bedeutung ist. Er sieht und untersucht die Möglichkeiten der Geltendmachung der Einsprachigkeit hauptsächlich auf drei Gebieten. Diese sind:

- a)* Führung der Unterrichtsstunden in slowakischer Sprache,
- b)* Sprachsituationen, Situationsübungen,
- c)* einsprachige Semantisation.

Das Problem der Einsprachigkeit wird — innerhalb der drei erwähnten Gebiete — den Eigentümlichkeiten der einheimischen slowakischen Mundarten entsprechend behandelt. Die wichtigste dieser Eigentümlichkeiten ist — vom Standpunkte der Einsprachigkeit betrachtet — der aus der Familienumgebung mitgebrachte Wortschatz der Schüler, die das rezeptive Auffassen von Aufforderungen in slowakischer Sprache, das ungebundene Gespräch und die Semantisation mit Hilfe des bekannten Wortschatzes ermöglicht.